

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Tribus conclusionibus triplex hæc difficultas resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

Et si satis superque soluta sint quæ obijci solent, ut propterea magis eorum argumentorum infirmitas manifesta sit, unum addendum est: scilicet omnia quæ SS. Patres D. Paulo tribuunt, quibus conantur Adversarij probare indivisam esse auctoritatem & potestatem inter Petrum & Paulum, eadem ab iisdem Patribus de cæteris Apostolis, maxime verò D. Jacobo, imò etiam alijs Episcopis, aliquando dicta fuisse.

In primis dictus est D. Jacobus Romæ Episcopus ab Epiphonio hæresi 41. ubi inquit Hyginum Papam successisse in Episcopatu Romano, Jacobo, Petro, & Paulo; atque adeò Jacobum fuisse Romæ Episcopum, & quod maius est, Episcopum Romanum. Dicitur præterea Jacobus Petri successor, ab eodem Epiphonio eodem loco, ubi dicit Hyginum Papam novam successionem habuisse à Jacobo, Petro, & Paulo. Propterea dicitur à Chrysostomo homil. 33. in Matth. Apostolatûs apicem tenuisse, & à Clemente Romano Epist. 1. gubernasse omnes ubique Ecclesias Christi Domini: ac demum Clemens Epist. 1. Jacobum vocat Episcoporum Episcopum, & Pontificem Pontificum, quo sanè nihil unquam dici majus potuit de D. Paulo.

Tandem ea omnia de cæteris etiam Episcopis interdum dicta sunt, quæ supremam & primam dignitatem Ecclesiæ significare videntur. In primis enim ipse Senatus Apostolicus, ut refert D. Clemens lib. 6. Constitutionum. cap. 14. ad quosdam Syriæ Episcopos, *Scripsimus vobis hanc Catholicam doctrinam, ad confirmandos vos, quibus universalis Episcopatus creditus est, & commissus*: & D. Ignatius Epist. 6. vocat Episcopum Philadelphium, *Episcopum communem Ecclesiæ*. Præterea Episcopus interdum dicitur Vicarius Christi in cap. 2. *Mulier debet*. 37. quæst. 5. ubi expressè dicitur, *Episcopus Vicarius Domini est*. Concilium etiam Toletanum 6. in Exordio vocat Episcopos Hispaniæ & Galliæ *Summos Pontifices*; & Zozimus Episcopus ad Hesichium, præcipit ut Clerici per gradus Clericatus ad locum ascendant Summi Pontificatus, id est, Episcopatus. Quis verò ideò dixerit omnes Episcopos patres dignitate esse Petro, & habere regimen totius Ecclesiæ? Placuit hæc pauca ex multis quæ addi possent advertere, ut quisque intelligat, plurima interdum apud sanctos Patres repetiri de D. Paulo, tum de alijs Apostolis, ac etiam Episcopis, quæ non nisi meram commendationem continet, nec summo vigore intelligi unquam possunt: sed de alijs Apostolis, aut Episcopis, certà quâdam analogiâ, & proportionem dicuntur, quæ de solo Petro cum omni proprietate vera sunt.

72. Questionem hanc fusè satis explicatam, de uno in duobus, Petro scilicet & Paulo, Pontifice, & ut ita dixerim inversâ & imperiali oppositâ aquilâ, in qua sub uno capite duplex corpus, non duo capita in uno corpore esse dicuntur: Elegantibus versibus claudio, Fortunati lib. 3. Carminum, quibus utriusque Petri & Pauli propriissimas dotes explicat.

Cælorum porta læti duo lumina mundi,

Ore tonat Paulus, fulgurat arce Petrus,

Inter Apostolicas radiantem luce coronas,

Doctior hic meritis, celsior ille gradu.

Hunc per corda hominû referant, & astra per illû:

Quos docet ille stylo, suscipit iste polo.

Pandit iter cæli hic unus dogmate, clavibus alter:

Est via cui Paulus, janna fida Petrus.

ARTICVLVS III.

Utrum in primatu totius Ecclesiæ sit aliquis legitimus Petri successor, illeque sit solus Romanus Episcopus, & quo jure primatus universalis Ecclesiæ cum Episcopatu Romano conjunctus sit?

§. I.

Tribus conclusionibus triplex hæc difficultas resolvitur?

Dico primò, auctoritatem regendi universalem Ecclesiam, non esse cum officio & persona Petri extinctam, sed ad successores ejus transmissam.

Conclusio est certa de fide, & colligitur ex verbis illis Christi Matth. 16. *Tu es Petrus & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam*, quibus Petrum totius Ecclesiæ fundamentum esse significavit: de ratione enim fundamenti est, non modò ædificium inchoare, sed etiam illud perpetuò sustentare & conservare; ruente quippe fundamento, totum ædificium ruat, necesse est: cum igitur adhuc Christi Ecclesia duret, durare quoque debet fundamentum, in quo sustentetur: At illud non durat in persona Petri: Ergo in ejus successoribus.

Idem deducitur ex illis verbis Christi Joan. 21. *Pasce oves meas*, quibus traditur Petro potestas pascendi & regendi omnes oves Christi: Sed Petrus non pavit per se omnes oves Christi: Ergo pavit eas per suos successores, quibus Pastoris officium communicavit.

Adde Christum Ecclesiæ in nova lege non negasse quod Synagoga in veteri concessit: At Synagoga quandiu perstitit, per supremos Pastores Monarchicè fuit gubernata, statimque ut aliquis è vivis migrabat, alter ex Tribu Levitica in ejus locum succedebatur: Ergo Ecclesia in nova lege iisdem supremis Pastoribus sibi invicem succedentibus debet gubernari; cum hoc tamen discrimine, quòd successio Pontificum per carnalem propagationem in veteri lege descenderet, non tamen in nova lege, in qua status virginis cæteris alijs statibus supereminet, sed per supernaturalem quandam propagationem, nimirum electionem, quâ positâ, personæ electæ & de signatæ, supernaturaliter Christus Pastorem confert potestatem, & primatum universalis Ecclesiæ.

Confirmatur: Christus teste Apostolo ad Ephesios 4. constituit in Ecclesia Pastores & Doctores duraturos usque ad finem mundi, *Donec occurramus omnes in unitatem fidei &c. ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris*. Quod si Pastores alios voluit Christus esse perpetuos, multò magis caput Pastorum, cum magis necessarius sit ad vitanda schismata, extinguendas hæreses, & ad regendam universalem Ecclesiam.

Confirmatur ampliùs ex fine ipsius supremi Pontificatus: cum enim non in commodum Petri, aut supremi Pontificis, sed in utilitatem Ecclesiæ institutus sit, juxta illud Augustini de Pastoribus cap. 1. *Quod Christiani sumus, propter nos est, quod verò prepositi propter vos*; & Ecclesia ad

finem usque sit permansura, non debuit, moriente Petro, interire supremus ille Pontificatus, sed tandiu permanere, quandiu ipsa Ecclesia.

77. Demum eadem veritas suaderi potest ex facto Petri, qui morti proximus, sibi successorem Clementem declaravit, ut ipse Clemens lib. 3. Constitution. cap. 46. & alij gravissimi Authores testantur; etsi alij Petro substituant Linum, & Cle-
73. tum, & quarto Clementem: quam controversiam sic componit Bellarminus lib. 2. de Romano Pontifice cap. 1. ut Clemens fuerit à B. Petro declaratus successor in Pontificia dignitate, quam ipse humilitatis causa cessit Lino, & Cleto, qui in Pastoralis officio Petro fuerant adiutores, quibus defunctis, successit ipse quartus Pontifex: Non potuisset autem Petrus sibi in successorem aliquem eligere, nisi à Christo didicisset, Pastoralem dignitatem fore semper in Ecclesia per unum aliquod supremum caput conservandam, quia nec ipse poterat propriâ autoritate illam instituire, quam ut Vicarius acceperat, vice Christi gesturus, nec in aliam formam à Christo non traditam commutare: Ergo &c.

Dico secundò, Romanus Episcopus est legitimus Petri successor in primatu totius Ecclesie.

78. Probatur primò conclusio ex Conciliis generalibus, qui successorem in Petri sede & primatu, generalemque jurisdictionem in totam Ecclesiam, tribuunt Romano Pontifici. In primis enim Concilium Nicænum I. Can. 39. hæc habet: Sic præest Patriarcha iis omnibus, qui sub potestate ejus sunt, sicut ille qui tenet Sedem Romæ, caput est & Princeps omnium Patriarcharum. Quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes Principes Christianos, & omnes populos eorum, ut qui sit Vicarius Christi Domini nostri super cunctos populos, & cunctam Ecclesiam Christianam. Et quicumque contraxerit, à Synodo excommunicabitur. Hunc Canonem refert Franciscus Amicus Tract. de fide disp. 6. sect. 3. atque ex Turriano, & Alano Copio, cum Arabicè extaret in Bibliotheca Marcelli II. Romani Pontificis, eumque ex codice Arabico, in Latinam linguam, in hunc modum transferri. Veneramur secundum Scripturas & Canonum definitionem, sanctissimum Romanæ antiquæ Ecclesie Episcopum, primum esse & maximum omnium Episcoporum. Ut autem cunctis diuisionis sue nationibus, imperat Patriarcha, & leges indicit; & ut à principio Petrus Christi Vicarius, religioni, Ecclesiis, ceterisque ad Christum rebus pertinentibus, præfatus, Principum Christianorum, Provinciarum, & omnium Gentium Dominus & rector erat: ita ille cujus Principatus Roma est, Petro similis, & autoritate par, Patriarcharum omnium dominatus & Principatus obinet. Huic Sanctioni si quis repugnaverit, & obistere ausus fuerit, totius Synodi decreto anathemati subji-
74. ciatur.

79. Eadem veritas constat ex Concilio Nicæno 2. Act. 2. ubi approbatur Epistola Adriani Papæ, in qua habentur hæc verba: Cujus (Ecclesie Romanæ) fides per totum terrarum orbem primatum obtinent lucet, omniumque Ecclesiarum Dei caput existit. Et ex Lateranensi sub Innocentio III. cap. 5. ubi sic dicitur: Romana Ecclesia, dispo-
76. nente Domino, super omnes alias ordinariæ potestatis dignitatem obtinens, utpote mater universorum Christi fidelium & magistra. Et ex Lugdunensi sub Gregorio X. ubi Concilium vocat Pon-

Tom. I K.

A tificem, Vicarium Christi, & successorem Petri. Demum ex Florentino sub Eugenio, in decreto unionis, in quo sic habetur: Item definimus, S. Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in universum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum, successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesie caput, & omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere; & ipsi in B. Petro ascendendi, regendi, gubernandi universalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse.

Probatur secundò conclusio ex consensu & testimonio primorum & antiquissimorum Pontificum Romanorum, qui licet in propria causa, suspecti esse non debent, cum ferè omnes fuerint Sancti, & Martyres, subindeque tantam dignitatem falsò sibi arrogare voluisse, credibile non est. Eorum testimonia fusè expendit Andreas Du-
80. vallius, in Tractatu de suprema Pontificis potestate, parte 1. quart. 6. eaque in tres classes distribuit, nobis tria vel quatuor, quæ ad rem magis faciunt, refert sufficere. Primum sumitur ex Epistola 3. Anacleti, qui B. Clementi successit, tertio enim capite illius Epistolæ, hæc verba leguntur. Hæc Sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domi-
81. no Salvatore nostro, primatum obtinuit, & eminentiam potestatis super omnes Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est, sicut ipse Beato Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam. Prima ergo sedes est cælesti beneficio Romana Ecclesia, quam Beatissimi Petrus & Paulus suo Martyrio consecrarunt. Sic Roma, quæ prius erat caecodemonum artificio, omnium errorum mater & alutrix, excussis tenebris, & vanis superstitionum ritibus abjectis, filiorum Dei, exorto Sole justitie, facta est copiosa propagatrix.

Similia docent alij Pontifices: Alexander I. Epist. 91. Relatum est (inquit) ad hujus sanctæ & Apostolicæ Sedis apicem, cui summarum dispositiones causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput, ipsa dicente Principi Apostolorum, Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam. Pius I. Christus hanc Sedem Apostolicam, omnium Ecclesiarum caput esse præcepit &c. Lucius I. Epistola ad Episcopos Hispaniæ & Galliæ: Ecclesia Romana, Apostolica est, & mater omnium Ecclesiarum. Demum Julius I. Epist. 1. ad Orientales: Ipsa namque (Ecclesia Romana) omnibus major & prælata est Ecclesiis, quæ non solum Canonum & Sanctorum Patrum decretis, sed Domini Salvatoris voce, singularem obtinuit principatum: Tu es Petrus (inquit) & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam.

82. Probatur tertio conclusio ex continua successione Pontificum Romanorum, in Petri Sede, descripta & testata ab antiquissimis Authoribus; Irenæo lib. 3. cap. 3. Tertulliano in carmine contra Marcionem lib. 3. in fine, Epiphano hæresi 27. Optato lib. 2. contra Parmenianum, Augustino lib. contra Epistolam fundamenti cap. 4. & plurimis Historicis, quibus non minùs credendum est, quàm referentibus continuam seriem Imperatorum & Regum.

83. Demum probari potest conclusio, & Ecclesie Romanæ primatus demonstrari: Primò ex eo quod Sedes Romana semper in fide pura & illibata permanlit, cum tamen reliquæ omnes qua-

Nn ij

tuor Patriarchales sedes, Alexandrina, Antiochena, Constantinopolitana, Ierosolymitana, à vera fide & Apostolica doctrina interdum defece-
runt illa enim potius sedes censetur succedere Ca-
thedræ Petri, quæ constanter servavit & servat
doctrinam Petri. Unde Marcus Papa Epist. ad
Athanadium, cuius mentio fit in Florentino sess.
20. *Hæc sancta, inquit, & Apostolica mater om-
nium Ecclesiarum Christi Ecclesia, quæ per omni-
potentis Dei gratiam, à tramite Apostolice tra-
ditionis nunquam aberrare probatur, sed illiba-
ta sine tenus permanet, secundum ipsius Domini
pollicitationem.* Et Lucius I. Papa & Martyr in
Epistola ad Episcopos Hispaniæ & Galliæ: *Eccle-
sia Romana, Apostolica est, & mater omnium
Ecclesiarum, quæ à tramite Apostolice traditionis
nunquam errasse probatur, nec hæreticis depravata
novitatibus succubuit, secundum ipsius Domini
pollicitationem, Ego rogavi pro te ut non deficiat
fides tua.*

84. Secundò, quia in causis & controversiis fidei,
ad Romanam Ecclesiam, velut ad sacram ancho-
ram, SS. Patres semper recurrerunt. Nam Ani-
cetum Papam à Polycarpo, & Eleutherum ab Ire-
næo, in dubiis circa res fidei, consultum fuisse,
scribit Hieronymus in libro de viris illustribus:
Cyprianus etiam consuluit Cornelium, ut constat
ex variis ejus Epistolis ad eundem Pontificem; &
Augustinus cum aliis Episcopis Africæ recurrit ad
Innocentium I. in quæstionibus fidei, ut patet ex
Epistola 90. & 92. Item Hieronymus Damasum
Papam consuluit super quæstionem de tribus hy-
postasibus, Epist. 57. ubi sic ait: *Inde mihi Cathe-
dræ Petri, & fidem Apostolice ore laudatam cen-
sui consulendam, inde tunc anime mea postulo
cibum, unde olim Christi indumenta suscepi, à
Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidium
ovis flagito.* Similiter in toto orbe in causis hæ-
reticis, ad Romanos Pontifices missi fuerunt hære-
tici, ut vel errores suos retractarent, vel eorum
damnationem subirent, ut videre est apud Baro-
nium in Annalibus Ecclesiasticis: de Marcione
quidem, anno 146. de Valentino, anno 155. de
Origene & ejus fautoribus anno 248. de Africa-
nis, anno 254. de Ursacio & Valente, anno 350.
de Vitali, anno 373. de Pelagio & Celestio, anno
418. & 430. & de aliis deinceps, iisdem sæculis &
annis quibus eorum hæreses exorta sunt.

85. Tertiò, Romanus Pontifex non solum erga
alios Episcopos & Archiepiscopos, sed etiam
erga Patriarchas suam jurisdictionem & authori-
tatem sæpè exercuit, adeò ut Nicolaus I. Episto-
lâ ad Michaëlem Imperatorem, octo Patriar-
chas Constantinopolitanos à Romanis Pontifici-
bus depositos enumeret, inter quos fuit Anti-
mus, seu Antemus, quem frementibus & furen-
tibus Augusto & Augusta, intrepidè Agapetus
deposuit, & in ejus locum Menam virum san-
ctissimum substituit. Damasus etiam Flavianum
Patriarcham Antiochenum deposuit, & ad di-
cendam causam, Romam venire coëgit, ut con-
stat ex Theodoro lib. 5. hist. cap. 3. Neque solum
Romanus Pontifex, Patriarchas quando pecca-
runt deposuit, sed etiam suis sedibus, si ab aliis
quibusdam injustè ejectos esse contingeret, re-
stituit, ut notum est de Athanasio Alexandrino,
Paulo Constantinopolitano, & Marcello Anci-
rano, à Synodis Orientalibus depositis, quos
Julius I. restituit: de Chrysostomo item, quem
Innocentius I. ab exilio revocari mandavit, &
Arcadium Imperatorem, ejusque uxorem Eudo-

A xiam, propterea anathemate percussit, ut con-
stat ex Nicephoro libro 3. cap. 34.

86. Quartò, Romanæ Ecclesiæ primatus ex eo
apertè colligitur, quòd semper in Conciliis, in
quibus Romanus Pontifex non interfuit, datus
est primus locus Legatis ejus, quidquid in con-
trarium dicat Calvinus. Nam in Nicæno præle-
disse Romani Pontificis Legatos constat, qui
enim primi subscripserunt, fuerunt Hosius Epis-
copus Cordubensis, Vitus & Vincentius, Ro-
manæ sedis Legati, ut videri potest apud Spon-
danum anno 325. num. 7. & omnes ferè graves
Scriptores qui de Nicæna Synodo tractant, tes-
tantur. In secundo Concilio Generali, nimi-
rum Constantinopolitano primo, autoritate
Damasii celebrato, nulli præsentibus fuerunt Le-
gati Pontificis, sed in eo Nestorius Constantino-
politanus Episcopus præsedet: quia (ut inquit
Bellarminus libro 1. de Concil. cap. 19.) cum
vellet Pontifex, post convocatos Orientales
Episcopos Constantinopolim, eos vocare Ro-
mam ad celebrandum ibi Concilium, iis justas
ob causas se excusantibus, non misit Constanti-
nopolim Legatos, sed permisit ut in eo præside-
ret Episcopus Constantinopolitanus. In tertio
generalis, scilicet Ephesino, celebrato anno 431.
præsedet Cyrillus Episcopus Alexandrinus, no-
mine Celestini I. ut constat tum ex Epistola Ce-
lestini ad Cyrillum, in qua suas vices illi man-
dat, eumque instruit, quo pacto debeat ad Nes-
torium excommunicandum se gerere: *Quamobrem
(inquit) nostra sedis autoritate adscita, nostræ
que vice & loco cum potestate usus, ejusmodi non
absque exquisita severitate sententiam exequeris
&c.* Tum ex Epistola Cyrilli ad Nestorium, in
qua, nomine Romani Pontificis, illi excommu-
nicationem fulminat, nisi resipiscat. In quarto
Concilio generali, qui fuit Chalcedonenſe, lo-
co Romani Pontificis Leonis primi, præse-
derunt Paschasius & Lucentius Episcopi, & Bo-
nifacius ac Basilius Presbyteri, qui & primi sub-
scripserunt, & sententiam contra Dioscorum di-
xerunt, ut ex actis hujus Concilij liquet. In
quinto Concilio Generali, quod fuit Constan-
tinopolitanum secundum, Vigilius nullos misit
Legatos, quia ut historia hujus Concilij refert,
volebat illud celebrare in Italia. Sed hoc non ob-
stante, Concilium illud obtinuit vim œcumeni-
ci, propter Romanorum Pontificum approba-
tionem; nam & ipse Vigilius, licet non statim,
& alij, approbarunt, ac ratum habuerunt. Unde
D. Gregorius libro 1. Epistolâ 24. non minus
hoc Concilium, quàm reliqua quatuor priora,
universali Ecclesiæ consensu ait esse celebrata. In
sexto generali, quod fuit Constantinopolitanum
tertium, anno 680. celebratum, præsedet Pon-
tifex Romanus per suos Legatos, Theodorum
& Gregorium Presbyteros, & Joannem Diaconum,
& Constantinum Subdiaconum, qui ut ex
Concilio apparet, primi ad sententiam dicen-
dam nomine Romani Pontificis interrogantur:
primi sententiam dicunt. Et licet primus Impera-
tor & federit & subscripserit, non tamen ut Index,
sed honoris causâ, & tantum ut cõsentiens iis quæ
à Synodo decreta fuere: *Ego (inquit) N. fidelis
in Christo Jesu Deo Imperator Romanorum, con-
sentiens omnibus quæ definita sunt, & ea reci-
piens.* Non igitur ipse definivit, sed quod defi-
nitum fuerat acceptavit. Contra verò Concilij
Præsides ita subscribunt: *Ego N. definitus sub-
scripsi.* In septimo Concilio generali, quod fuit

Nicenum secundum, anno 787. celebratum, loco Pontificis Romani, praesederunt Petrus Archiepiscopus, & Petrus Presbyter, Abbas Monasterij S. Sabae urbis Romanae, qui ut ex Concilio constat, primi sederunt, primi interrogati sententiam tulerunt, primi subscripserunt. In octavo generali, quod fuit Constantinopolitanum quartum, anno 869. celebratum, praesederunt Romani Pontificis Legati, Donatus & Stephanus Episcopi, cum Marino Diacono: qui primi sententiam dixerunt & subscripserunt, subscribente Imperatore post Patriarchas, etiam si rogatus fuisset, ut ante omnes subscriberet. In aliis Conciliis generalibus postea in Ecclesia celebratis, ipsi Pontifices Romani, per se ipsos immediate praesederunt, ut in quatuor Lateranensibus, in duobus Lugdunensibus, in Viennensi, Florentino, & Lateranensi quinto, sub Leone X. celebrato. In Tridentino verò sub Paulo III. incepto, & sub Pio IV. finito, praesederunt varij Cardinales, à Summis Pontificibus qui tunc Ecclesiam regebant, delegati.

Denique suaderi potest conclusio ex SS. Patribus, praesertim ex D. Bernardo libro 2. de consideratione cap. 8. ubi Eugenium Romanum Episcopum alloquens, sic ait: *Age indagemus diligentius quis sis, quam geras pro tempore personam in Ecclesia Dei? Quis es? Sacerdos Magnus, Summus Pontifex. Tu Princeps Episcoporum, tu heres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuël, Petrus potestate, unctioe Christus: Et infra: Alij in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis arctatur limitibus, tua extenditur & in ipsos qui potestatem super alios acceperunt.*

Demum ad ejusdem veritatis confirmationem placet hic transcribere titulum Epistolae quam Orientales ad Julium III. per Simonem Sulaeam, totius Orientis ab Euphrate usque ad Iudaeos Patriarcham scripserunt, quam Masius Bruxellanus ex Syriaco Latinam factam publicavit, ut testatur Spondanus anno 1553. num. 16. Hujus ergo ad Pontificem Epistolae haec erat inscriptio: *Patri Patrum, & Pastori maximo, concinnanti mitras, ungentique Sacerdotes & cingenti zonis, Petro temporis nostri, ac Paulo dierum nostrorum, & cingulo comprehendenti universum cœtum Christianorum: qui es loco Christi Domini nostri. Tu sedes in sede alta & sublimi Principis Apostolorum, tenentis claves regni cœlestis: cui ore suo salutare Dominus noster dixit, Quidquid ligaveris in terra, erit ligatum & in cœlo; & super eum fundavit Ecclesiam suam, adversus quam porta inferi nihil valebunt in generatione generationum. Nunc porro tibi dedit eam Christus Deus noster, & Salvator noster, ut sed eas super eam. Tu item es fons vivus, cujus aqua non deficiunt; & quisquis sitiverit, aquam est, ut ex te bibat aquas vitales, ut sedet sitim suam. Tu es lucerna que non exstinguitur, sed illustrat omnes creaturas, ut candela que est supra candelabrum, & ut Joannes Baptista, qui posuit dexteram suam super caput Christi Dei nostri; & in te videt lumen universa Respublica Christiana, qua est proles Ecclesia sancta. Tu es murus fortis civitatis, & matris civitatum Romae, quam piscatus est Princeps Discipulorum Petrus, & prudens architectus Paulus, qui lumen praeberunt omnibus hominibus discentis atque implicatis errore Sarana. Tu es*

Tom. IV.

caput omnium Patrum, sicut erat Petrus caput omnium Discipulorum, cui est data sedes alta & sublimis in terra; sic his ultimis temporibus alta & excelsa est sedes tua, ipsa Roma, magna & celeberrima.

Dico tertio, conjunctionem primatus universalis Ecclesiae cum Episcopatu Romano, neque esse de jure humano Imperatorum, nec de jure purè Ecclesiastico, seu ex sola dispositione Petri, qui talem conjunctionem fecit, sed etiam de jure divino instituto à Christo, id est ex speciali ordinatione Christi, subindeque ad Ecclesiae universalis primatum, non posse alium eligi, quàm Episcopum Romanum.

Prima pars constat, quia ut supra art. 1. ostensum est, Principes saeculares nullum jus habent in res Divinas & Ecclesiasticas, sed solum in temporales & humanas. Unde falsum est quod de Phoca Imperatore, & Pipino Gallorum Rege commentatur Calvinus, quod ille primatum dederit Bonifacio III. hic jurisdictionem in Galliam Zachariae; constat enim ante Pipinum Romanos Pontifices jurisdictionem spirituales habuisse in Gallos, & Phocam tantum declarasse Imperiali Edicto contra Cyriacum Patriarcham Constantinopolitanum Oecumenici titulum sibi usurpantem, soli Episcopo Romano jure competere: ut videre est apud Baronium anno 606.

Secunda verò pars non est ita certa: nam Sotus in 4. dist. 14. quaest. 2. art. 3. Bannez 2. 2. quaest. 1. art. 10. dubio 4. & alij docent, jure divino supremum Pontificatum non esse annexum Episcopatu Romano, sed tantum ex jure Ecclesiastico, & ex facto D. Petri, qui cum primatum à Christo esset consecutus, Antiochenam sedem deseruit, & Romae sedem suam usque ad mortem figere voluit; ideoque dicunt Ecclesiae constitutione fieri posse, quod Summus Pontifex Sedem Romanam cum altera mutet, seu alibi transferat, vel etiam quod nulli se sedi addicat, instar Pauli, qui nusquam sedem statam & fixam habuit.

Opposita tamen sententia, quam tenent Cajetanus opusculo de primatu Romanae Ecclesiae, Canus libro de locis Theol. cap. 4. §. 5. & 6. Turremata in cap. Rogamus, Bellarminus, Valentia, & alij, quibus novissimè subscripsit Dominicus à S. Trinitate, Carmelita discalceatus, tomo 3. Bibliothecae Theologicae lib. 3. sect. 4. cap. 8. videtur probabilior: Tum quia Marcellus Papa in Epistola ad Antiochenos scribit Petrum Domino jubente venisse Romam, & ibi fixisse suam sedem: *Petri sedes* (inquit) *primitus apud vos fuit, postea jubenente Domino, Romam translata est.* Tum etiam, quia D. Ambrosius libro 5. Epistolae 32. D. Gregorius in explicatione 4. Psalmi poenitentialis, & Egesippus libro 3. de excidio Hierosolymitano cap. 2. narrant, cum Petrus carcere solutus, Romae exiret, Christum illi occurrisse & Petro interroganti, quod pergeret, respondisse: *Vado Romam iterum crucifigi.* Quo responso Petrum intellexisse dicunt, sibi divinitus mandari ut Romam reverteretur, & ut morte sua supremum orbis Pontificatum in Romana Sede perpetuo stabiliret. Quod urget Papa Gelasius in decreto de Scripturis Apocriphis. Addo quod, nisi speciali Dei ordinatione, ac divino proinde jure, supremus Ecclesiae primatus esset inseparabilis à Sede Romana, fuisset aliquando separatus; cum tot fuerint hujusmodi separationis occasiones, tempore Imperatorum,

Nu. iij

Tyrannorum, Gothorum, & aliis, quod tamen nusquam factum legimus. Quando enim Summi Pontifices Galli, Clemens V. Joannes XXII. Benedictus X. Clemens VI. Innocentius V. Urbanus V. & Gregorius XI. Avenioni in Gallia 73. annorum spatio commorati sunt, non definebant esse Romani Episcopi, & dignitas Pontificatus semper remansit in illis Pontificibus Episcopatu Romæ conjuncta, ut videre est in Bullis Pontificiis ibi ab illis datis.

21. Varias autem hujus divinæ ordinationis & institutionis assignat congruentias Baronius Tomo primo Annalium, quarum præcipua ex urbis splendore & majestate sumitur: decebat enim ut sicut olim ante Christi adventum electa fuit Jerusalem caput & sedes omnium Synagogarum, in qua Summus Pontifex cum suo Concilio resideret: ita post ejus in cælum ascensum, eligeretur Roma caput & sedes totius orbis, in qua Christi Vicarius resideret, ut lux veritatis qua in omnium gentium revelabatur salute, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus diffunderet (ait Leo Papa) magisque constaret doctrinæ Evangelicæ virtus & efficacia, ut quæ fuerat omnium errorum auctrix, fieret magistra cultrixque veritatis. Hic (subdit idem Papa) conculcanda Philosophiæ opiniones, hic dissolvenda erant terrena sapientiæ vanitates, hic confutandi demonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda: ubi diligentissima superstitione habebatur collectum, quidquid usquam fuerat vanis erroribus insitutum.

Serm. 1.
de SS.
Petra
& Paul.
10.

Ex his intelliges, Romanum Episcopatum, & primum totius Ecclesiæ, non esse duas sedes, aut duos Episcopatus, sed unum, qui Petri factus, & Christi mandato, erectus est ad Episcopatum totius orbis, in cujus signum non datur nisi unum pallium Episcopo Romano, ut notavit Bellarminus libro de Pontifice.

§. II.

Solvuntur objectiones.

22. **C**ontra primum Romani Pontificis obijciunt hæretici: Concilium Nicænum non totum orbem, sed certam regionem regendam assignat Romano Pontifici: Ergo non habet primum in totam Ecclesiam. Consequentia patet, Antecedens probatur ex Canone sexto illius Concilij, ubi sic habetur: *Antiqua consuetudo servetur per Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia & urbis Romæ Episcopo parilis mos est.* Quibus verbis (inquit Calvinus) assignatur Romano Pontifici certa regio gubernanda, eaque perexigua, declaraturque unus ex Patriarchis, non autem caput aliorum.

23. Verum ad hunc Canonem duplex adhiberi potest solutio. Prima est, Nicænum eo loco non comparare Episcopum Alexandrinum cum Romano Pontifice, ut Pastore universali, sed tantum ut Patriarcha Occidentis, & in eo ambos ut Patriarchas paritem velle habere potestatem in Ecclesiis variarum Provinciarum, sibi ut Patriarchis subditas. Quod ut magis explicetur: Sciendum est, Romanum Pontificem, præter Summum totius orbis Pontificatum, cujus beneficio in quolibet Patriarchas jus habet, tribus aliis dignitatibus instructum & decoratum esse. Prima, quod sit Episcopus urbis Romæ: Secunda, quod Archiepiscopus, tertia, quod Pa-

24. triarcha. Quatenus Episcopus, potestas ejus Romano districtu coercetur; ut Archiepiscopus latius se extendit, sic enim vicini Episcopi ei specialius quam reliqui totius orbis subijciuntur: quatenus verò Patriarcha, quasdam Provincias, ut & reliqui Patriarchæ, sub suo regimine habet, multo tamen ampliores quam alij. In dignitate ergo Patriarchatus, parilis illi mos est, juxta prædictum Canonem Concilij Nicæni, cum Patriarcha Alexandrino, & cæteris Patriarchis, quia nimirum ut Patriarcha, præest suis Provinciis, ad modum aliorum Patriarcharum.

Secunda, & fortè melior hujus Canonis explicatio est, Alexandrinum Patriarcham debere gubernare illas Provincias, quia Romanus Pontifex, ante omnem Conciliorum definitionem, consuevit permittere Episcopo Alexandrino regimen Ægypti, Libyæ, & Pentapolis; sive consuevit per Alexandrinum Episcopum illas Provincias gubernare. Sic intellexit hunc Canonem Nicolaus I. in Epistola ad Michaëlem, ubi ait Concilium Nicænum nihil statuisse circa Romanam Ecclesiam, quoniam potestas ejus non ab hominibus, sed a Deo est, sed tantum ex forma Romanæ Ecclesiæ constituisse statum aliarum Ecclesiarum. Illique videtur suffragari textus Græcus, τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τῶν ἀνθρώπων, id est hoc allatum est, quod non significat paritatem, seu æqualitatem inter Alexandrinum & Romanum Episcopum, ut notat Joverius ad marginem hujus Canonis. Et sane quod hæc interpretatio legitima sit, & Concilium eo Canone non intendat certam regionem regendam assignare Romano Episcopo, eique primum in totam Ecclesiam denegare, ut contendit Calvinus, patet primo ex eo quod in Concilio Chalcedonensi Act. 16. à Paschasio Episcopo sic Canon ille sextus Concilij Nicæni recitatur: *Ecclesia Romana semper habuit primum, antiqua autem consuetudo servetur &c.* Quocirca Patres Concilij post lectum illum Canonem dixerunt: *Perpendimus omnem primum, & honorem præcipuum, secundum Canones, antiquæ Romæ Deo amantissimo Archiepiscopo conservari.* Unde valde probabile est quod Bellarminus asserit in libris vulgatis deesse initium hujus Canonis sexti Concilij Nicæni, nimirum verba illa à Paschasio in Chalcedonensi recitata: *Ecclesia Romana semper habuit primum.* Nam Julius I. Epistolâ ad Orientales Episcopos ait ex decreto Nicænæ Synodi definitum esse, Romanam Ecclesiam inter omnes primatum tenere; ipsaque Sacrosancta Synodus Can. 39. suprâ conclus. 2. relato, & in Bibliotheca Marcelli II. Arabicè scripto, hæc habet: *Sic præest Patriarcha iis omnibus qui sub potestate ejus sunt, sicut ille qui tenet sedem Romæ, caput est & Princeps omnium Patriarcharum.*

25. Obijciunt secundò hæretici: Gregorius Magnus lib. 4. Epist. 22. recusat dici universalis Episcopus, & hoc nomen, tanquam prophæticum, ac factum & superbiæ præ se ferentem, respuit. Et in alia Epistola hæc scribit: *Eccē in præfatione Epistolæ quam ad me ipsum qui prohibui direxisti, superba appellationis verbum, universalem me Papam dicens imprimere curasti, quod peto mihi ultra sanctitatis vestra non faciat.* Ergo censet B. Gregorius, Romanum Pontificem non habere primum in universam Ecclesiam.

Respondet nomen hoc universalis Episcopi, æquivocum esse, & duobus modis intelligi & usurpari posse. Primò quidem ut ille qui dicitur